

Prognose Sociaal Domein 2018

In deze voortgangsrapportage wordt inzicht gegeven in de financiële stand van zaken in het sociaal domein. Net zoals in voorgaande jaren worden de voor- en nadelen aan het einde van het jaar verrekend met de reserve sociaal domein. Daarom worden in deze rapportage geen voorstellen voor (financiële) bijstellingen gedaan.

In de Begroting 2018 is het geraamde tekort sociaal domein € 1.861.000. Op basis van de huidige bestedingen, de verwachte uitgaven tot en met eind 2018 en de mutaties in de rijksbijdrage IU SD, is de verwachting dat het beeld met € 3.355.000 verslechtert. Hierdoor wordt eind 2018 een tekort van € 5.216.000 verwacht. Hieronder wordt per domein nader ingegaan op de (financiële) afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2018.

Prognose Sociaal domein 2018		
Geraamd tekort (begroting 2018)	1.861.000	n
1. Afwikkeling 2017		
Wmo	0	
Jeugd	pm	
WSW (afrekening GR Paswerk)	-135.000	v
2. Voorzieningen volwassenen		
Huishoudelijke ondersteuning	-200.000	v
Begeleiding en dagbesteding	150.000	n
Vervoersvoorzieningen	100.000	n
Woonvoorzieningen	0	
Gezinsbegeleiding en jongvolwassenen	-600.000	v
Overige voorzieningen	450.000	n
Eigen bijdrage Wmo	0	
3. Voorzieningen Jeugd		
CJG	0	
Zorg in Natura (ZiN)	3.890.000	n
PGB	265.000	n
Onderhanden werk, niet via iJW	500.000	n
4. Opvang, wonen en herstel		
Zin	-1.800.000	v
PGB	375.000	n
Eigen bijdrage	-190.000	v
5. Re-integratie en WSW		
re-integratie	550.000	n
WSW (bijdrage GR Paswerk)	0	
Verwacht saldo 2018	5.216.000	n

1. Afwikkeling 2017

In de Jaarrekening 2017 is voor een aantal posten een inschatting van de te verwachten kosten gemaakt (transitorische posten), in veel gevallen inschattingen van nog te ontvangen facturen en eindafrekeningen van aanbieders. De transitorische post Wmo (inclusief Beschermd wonen) is nagenoeg zonder saldo afgewikkeld, waardoor er geen (incidentele) voor- of nadelen worden verwacht.

De afwikkeling van de transitorische post Jeugd vraagt nog de nodige aandacht. Het administratief correct afwickelen van betaalde voorschotten, ingediende eindfacturen en met terugwerkende kracht ingediende facturen via iJW, blijkt een ingewikkelde en tijdrovende klus te zijn. Vooralsnog worden hier geen voor- of nadelen verwacht.

Het positieve saldo 2017 van de GR Paswerk is naar rato uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Haarlem heeft € 135.000 ontvangen, een eenmalige meevaller in 2018 die betrekking heeft op 2017.

2. Voorzieningen volwassenen

Huishoudelijke ondersteuning

Er wordt een voordeel van ongeveer € 200.000 verwacht (ten opzichte van een budget van € 8,3 miljoen). Het aantal indicaties voor huishoudelijke ondersteuning blijft in 2018 vrij constant; de dalende lijn die zich de afgelopen jaren voor deed, lijkt daarmee tot stilstand gekomen.

Begeleiding en dagbesteding

Er wordt een overschrijding van € 150.000 verwacht (ten opzichte van het totaalbudget van € 11,6 miljoen). De verwachte overschrijding kent een aantal oorzaken. In 2018 is € 500.000 voor individuele begeleiding aan het budget voor het Sociaal Wijkteam toegevoegd. Hiermee is GGZ-expertise aan de Wijkteams toegevoegd. Verwachting was dat hierdoor de het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening individuele begeleiding zou afnemen. De zorgaanbieders zouden cliënten uit hun eigen bestand "meenemen" en vanuit het SWT verder begeleiden. In de praktijk is dit (bijna) niet gebeurd waardoor er geen directe forse daling maatwerk-individuele begeleiding heeft plaatsgevonden. Anderzijds worden, door de toevoeging van GGZ-expertise aan de sociaal wijkteams, veel zorgvragen opgevangen door het wijkteam. Zonder deze toevoeging zou de instroom in maatwerkvoorzieningen waarschijnlijk veel groter zijn geweest.

Afschalen (dus een maatwerkvoorziening beëindigen bij een gespecialiseerde organisatie en overdragen naar het wijkteam) is een zorgvuldig proces dat geleidelijk plaatsvindt. Het heeft meer tijd nodig om het financieel effect hiervan te zien.

Tenslotte worden de effecten van de kanteling dagbesteding zichtbaar. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de maatwerkvoorzieningen is hierdoor gedaald. Nu arbeidsmatige dagbesteding en recreatieve dagbesteding laagdrempelig beschikbaar is als algemene voorziening, maken alleen inwoners met intensieve zorgvragen waarvoor de maatwerkvoorziening dagopvang noodzakelijk is, gebruik van een maatwerkvoorziening.

Vervoersvoorzieningen

De uitgaven voor het collectief vraagafhankelijk vervoer stijgen. Zowel het aantal ritten als het aantal pashouders (gebruikers) neemt toe. Het aantal gebruikers stijgt onder meer doordat de gekantelde dagbesteding nu wordt gezien als een recreatieve, sociale bestemming en hiervoor mag men gebruik maken van Regiorijder. Onder meer als gevolg hiervan is er ook een toename van het aantal ritten. Daarnaast wordt geconstateerd dat zorgaanbieders nog vaak zelf het vervoer voor cliënten blijven regelen. De komende tijd heeft het prioriteit te investeren in de samenwerking tussen Regiorijder en de zorgaanbieders om het vervoer naar gekantelde dagbesteding slim effectief te laten verlopen. Door deze ontwikkelingen wordt een overschrijding van € 100.000 verwacht. Het totale geraamde budget voor alle vervoersvoorzieningen (individueel, collectief en rolstoelen) bedraagt ongeveer € 4,4 miljoen.

Woonvoorzieningen

De verwachting is dat het beschikbare budget (€ 1,5 miljoen) vrijwel volledig besteed zal worden aan woningaanpassingen en hulpmiddelen.

Gezinsbegeleiding en jongvolwassenen

Op basis van de ervaringen uit 2015-2017 is in de verwerving 2018 voor dit domein een apart perceel ingekocht. Omdat er geen goede (ervarings)gegevens beschikbaar waren is voor dit perceel in de Begroting 2018 een budget van € 1.000.000 geraamd. Op basis van de bestedingen in het eerste half jaar 2018 is de verwachting dat er in totaal € 400.000 besteed zal worden. Dit leidt tot een voordeel ten opzichte van de raming van € 600.000.

Overige voorzieningen volwassenen

Er wordt in totaal een overschrijding van € 450.000, met name veroorzaakt door toenemende uitgaven voor medische adviezen en het feit dat er, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, geen voordeel meer verwacht wordt op de Wtcg/CER-middelen. Deze worden naar verwachting volledig ingezet voor de collectieve zorgpolis.

Eigen bijdrage Wmo

De inkomsten uit de Eigen bijdrage (huishoudelijke ondersteuning en dagbesteding en begeleiding) zullen naar verwachting in lijn zijn met de raming (€ 1,9 miljoen).

3. Voorzieningen Jeugd

De verwachting is dat er over 2018 sprake zal van een tekort van € 4,6 miljoen. Een nadeel dat uit een aantal componenten is opgebouwd. De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door de zorg in natura, € 3,9 miljoen. Deze verwachting is gebaseerd op het berichtenverkeer iJW.

Daarnaast is er nog een aantal aanbieders dat niet via het berichtenverkeer factureert (met name vrijevestigden) en een aantal light-contracten, de mogelijke omvang van deze post is lastiger in te schatten, er wordt een nadeel van € 500.000 verwacht. Het gebruik van PGB's neemt toe, als gevolg hiervan wordt een overschrijding van € 265.000 ten opzichte van de raming verwacht.

Als gevolg van de door het Rijk toegekende loon- en prijscompensatie aan uitkering Jeugd (Meicirculaire 2018) nemen de inkomsten incidenteel met € 0,95 miljoen toe. Deze toename is al verwerkt en heeft een eenmalig dempend effect op het verwachte tekort.

De oorzaken voor de overschrijding zijn divers. De lijn die zich in 2017 heeft ingezet (tekort van € 3,9 miljoen), zet zich -naar het zich laat aanzien- in 2018 verder voort. Haarlem wijkt daarbij niet af van het landelijke beeld. De korting op het rijksbudget is een belangrijke oorzaak. Daarnaast is de afgelopen jaren het beschikbare budget toenemend ingezet voor versterking van de basis (met name CJG). Als gevolg daarvan is er minder budget voor zorg in natura beschikbaar. Deze investeringen in de voorkant hebben nog niet tot verminderde uitgaven in de gespecialiseerde jeugdhulp geleid. Integendeel doordat er intensiever gesignaleerd wordt, is er sprake van een stijging van de uitgaven (bij minder beschikbaar budget).

Tenslotte is het van belang te constateren dat een groot deel van het budget wordt besteed aan een kleine groep kinderen met een zeer intensieve zorgvraag. 5% van de meest zorg intensieve kinderen (ongeveer 100 kinderen) vertegenwoordigt ruim 40% van de actuele zorgkosten.

4. Opvang, wonen en herstel (Beschermd wonen)

De verwachting is dat er ten opzichte van de raming zorg in natura eind 2018 sprake zal zijn van een onderbesteding van € 1,8 miljoen. Bij de PGB's wordt een overschrijding van € 375.000 verwacht. De inkomsten uit de Eigen bijdrage verlopen vrijwel conform de raming. Ten opzichte van de geraamde ontvangst van € 2,9 miljoen wordt een voordeel van € 190.000 verwacht.

Per 1 juli dit jaar zijn de nieuwe contracten voor het grootste deel van de taken van Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang conform het beleidsplan Opvang, Wonen en Herstel ingegaan. De verwachting is dat dit betere resultaten oplevert maar ook meer zal gaan kosten. Op dit moment is het nog te vroeg om deze verwachting in de werkelijkheid te staven.

Er zijn maatregelen genomen om de wachtlijst bij Beschermd wonen tegen te gaan, zoals de toename van en de verbeterde afspraken (driehoekscontract) over het aantal *contingentwoningen* in Zuid-Kennemerland, de Kans woningen in de IJmond en de afspraken tussen de gemeente Haarlemmermeer en woningcorporatie Ymere. Deze maatregelen hebben wel enig effect gesorteerd maar de vraag naar goedkope zelfstandige woningen blijft onverminderd hoog. In de nieuwe contracten, per 1 juli 2018 ingegaan, hebben zorgaanbieders meer mogelijkheden om nieuwe beschut wonen locaties te starten. De regiogemeenten worden tevens nadrukkelijker betrokken bij de opgave om de wachtlijsten zo veel mogelijk op te lossen.

Tegelijkertijd is er ook een groeiende behoefte aan nieuwe woonvormen voor een zeer complexe, met multiproblematiek kampende cliënten. De besluitvorming voor de aankoop van een locatie voor een Domus plus voorziening loopt en de gemeenten Haarlem, Velsen en Haarlemmermeer zijn onderzoeken gestart naar geschikte locaties voor Skaeve Huse.

Aan het eind van het jaar zal beoordeeld worden in hoeverre de verwachte onderbesteding van het budget Beschermd wonen ingezet kan worden als dekking voor het verwachte tekort bij Maatschappelijke Opvang. Beide taakvelden zijn regiotaken en liggen in elkaars verlengde. Met de regiogemeenten is afgesproken om eventuele overschotten en tekorten binnen de regio af te dekken.

5. WSW en re-integratie

De bijdrage aan de GR Paswerk is conform de begroting 2018 van Paswerk. In de Meicirculaire 2018 is de rijksbijdrage WSW geïndexeerd waardoor deze met € 466.000 toeneemt. De bijdrage in het geraamde tekort Paswerk neemt hierdoor af van € 897.000 tot € 431.000. In de begroting 2018 is het geraamde tekort gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. Op basis van het huidige beeld zal deze onttrekking dus verlaagd kunnen worden. In de Jaarrekening 2018 van Paswerk zal het definitieve resultaat pas bekend zijn en kan het definitieve effect op de reserve bepaald worden.

De middelen voor re-integratie die voor 2018 begroot zijn, worden volledig besteed. Daarnaast is er sprake van eenmalige kosten als gevolg van de overloop van in 2017 via Agros gestarte re-integratie trajecten die pas in 2018 afgerond zijn. Deze kosten komen ten laste van 2018, waardoor er in totaal een overschrijding van € 550.000 wordt verwacht.

6. Ontwikkeling Integratie-uitkering Sociaal domein

In de Meicirculaire 2018 is voor alle domeinen loon- en prijscompensatie toegepast. Hierdoor neemt de IU SD in 2018 aanzienlijk toe. In de Meicirculaire neemt het Wmo-budget met € 650.000 toe. Het budget Jeugd neemt met € 950.000 toe, datzelfde geldt voor het budget Beschermd wonen. Tenslotte neemt ook de rijksbijdrage WSW met € 466.000 toe.

De Begroting 2018 is qua inkomsten gebaseerd op de stand Meicirculaire 2017. Ten opzichte van die stand is sprake van een toename van de uitkering van ruim € 2,6 miljoen. Met de toename van de uitkering is rekening gehouden in de prognose 2018. De toename van de baten is dus deels een verklaring voor de verwachte onderbestedingen of dempt het verwachte tekort op de respectievelijke domeinen.